

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 24 mei 1952

Mede bestemd voor Minuor.

Ik heb ernstig mijn gedachten laten gaan over Blom 378.

Luar Negeri wil gaarne het centrale punt van de buitenlandse betrekkingen blijven en ziet, zoals overal, ongaarne rechtstreekse contacten tussen buitenlandse chefs van Missie met andere ministers over internationale kwesties, met welke wens ik altijd zorgvuldig rekening heb gehouden. Een praktisch bezwaar is daarbij dat, wanneer contact met bedoelde ministers tot geen resultaat leidt, het bijzonder moeilijk wordt daarna de betrokken aangelegenheid op te nemen met Luar Negeri, dat zich dan ietwat gefroisseerd voelt.

Toch kan ik mij in dit bijzondere geval Uw voorkeur indenken voor een behandeling met de ministers die avant de SO direct betrokken waren bij de toenmalige afspraken. Hatta is op het ogenblik minder aangewezen, gezien zijn hoge officiële functie. De instelling van de Sultan moge bepaald beter zijn geworden dan toen hij voor de eerste maal minister was, hij is voor het bedoeld kader te onberekenbaar. Blijft over Rum met wie ik 'vriendschappelijk overleg' zou kunnen plegen.

Hoewel het in Uw telegram niet met zoveel woorden wordt gezegd, maakte ik daaruit toch met voldoening op dat U wel bezwaren ziet, door te gaan met het zenden van nota's en het doen van officiële demarches namens de Nederlandse Regering, die de RI maar al te vaak naast zich neer pleegt te leggen zonder dat het ons mogelijk is aan inwilliging van onze ernstige bezwaren kracht bij te zetten.

Vooraf in het kader van de Oosterse mentaliteit komt in zekere zin elke demarche op hoog niveau en namens de Nederlandse Regering waaraan onvoldoende recht wordt wedervaren, al gauw neer op prestigeverlies. Vandaar mijnerzijds een toenemende voorkeur voor een regeling van moeilijkheden langs de weg van persoonlijk overleg.

In die gedachtengang heb ik volledig begrip voor de gedachte om mij te machtigen zo nodig aan de RI te laten voelen dat bij niet inwilliging van ons desideratum, de Nederlandse Regering de Nederlandse Militaire Missie zal terugtrekken, want dit zou de conclusie zijn die van Indonesische zijde zou moeten worden verbonden aan mijn eventuele 'waarschuwing'.

Zou de RI werkelijk tot de bedoelde arrestaties willen overgaan, dan zou het dreigement van terugtrekking van de Nederlandse Militaire Missie inderdaad mijns inziens indrukwekkend zijn en zou het de RI wellicht ertoe brengen een dergelijk omineus voornemen achterwege te laten.

Maar wat wanneer de RI de uitdaging zou aanvaarden? Zou dan rekening moeten worden gehouden met de eventualiteit dat arrestaties als bedoeld voortgang zouden vinden en zouden wij dan de Nederlandse Militaire Missie onmiddellijk terugtrekken, nog afgezien van de dan te verwachten volkomen vertroebelde politieke sfeer?

Men kan stellen dat ik de instructie te strikt interpreteer en dat het natuurlijk aan een voorzichtig beleid wordt overgelaten het dreigement al dan niet te gebruiken. Het spreekt vanzelf dat ik hiertoe niet zal overgaan wanneer ik denk langs minnelijke weg het doel te zullen bereiken. Maar het vermelden van het dreigement in Uw instructie zou geen zin hebben als ik er onder geen omstandigheden gebruik van zou mogen, ja zou moeten, maken. Voor het ongunstigste geval veroorloof ik mij de vraag te stellen of, wanneer dan tot een of meer arrestaties als in Blom 378 bedoeld toch zou worden overgegaan, de Nederlandse Regering de Nederlandse Militaire Missie inderdaad zou terugtrekken.

Zou, na uiting van het dreigement, tot terugtrekking niet worden overgegaan, dan zou een mijns inziens onmogelijke positie ontstaan.

Hieraan moge ik nog toevoegen, dat ik mij bijzonder voorzichtig tegenover de RI-
autoriteiten pleeg uit te drukken: op welke wijze ik de tirade ook zou formuleren, ook in de door
U aangegeven zin, het zou worden geïnterpreteerd als een dreigement.

Uw reactie zal ik op hoge prijs stellen.